

Daýym sola, daýym sola

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Daýym sola, daýym sola DAÝYM SOLA, DAÝYM SOLA

Jazim Gürbüz...

Nasionalist gatlagyň arasynda giňden tanalýan şahs.

Altmyşynjy ýyllaryň aýagyndan başlap MHP-de ýer aldy, ýolbaşçy wezipelerde oturdy.

«**Ortadoğu**», «**Yeniçağ**» ýaly birnäçe ülküji (idealist) gazetlerde ençeme ýyllap işledi. Kitaplar ýazdy.

Onuň geçen aý çapdan çykan «**Daýym sola, daýym sola**» ("Daim Sola Daim Sola") kitabyny bir demde okap çykdym.

Kitabyň özboluşly ady şundan gelip çykýardы:

Professor **Hüseyinzade Aly Turan** (1864-1940), asly azerbaýjanly türk lukmany. Ol hem Azerbaýjanda, hem Osmanly Türkiýesinde türkçilik akymynyň görnükli wekilleriniň biridi.

Aly Turan «**Cuma we onuň mikroby**» ("Veba ve Mikrobu") kitabyny 1890-njy ýylда ýazdy. Wagtyň geçmegini bilen syýasatdaky «çuma we mikrop» meselesine üns berdi!

1906-njy ýyl. Onuň Bakuda çapdan çykýan «**Hayat**» gazetinde çykan makalasyynyň ady şudy: «**Sola, sola, sol tarapa**» («Çepe, cepe, çep tarapa»).

Ol şeýle diýyärdi:

“ – *Sola! Çünkü bu gezek – uçurym, girdap sag tarapda. Daş edewersin, konserwatiw begleriň, köne pikirli ýa-da pikirsiz agalaryň, dünýäsöýer sermayadarlaryň, ahyretparaz we sermayaparaz işan-mollalaryň, monahlaryň, jüýjäň akylyça ýok akylsyz – emma mähnet hileli, mürewwetsiz, ynsapsyz, mynapyk, pitneçi býurokratlaryň, umuman ýesirligiň we diýdimzorlugyň gullarynyň iterýän sag tarapyndan! Daş edewersin sag tarapdan... Daş edewersin sag tarapdan... Gorp şotaýdadyr!*”

Milliyetçi (nasionalist) Jazim Gürbüz...

Ülküji (idealist) Jazim Gürbüz...

Sağcy Jazim Gürbüz...

Ol kitabyna "Daýym sola, daýym sola" diýen ady nämüçin goýduka?

■ MHP-den EL ÇEKME

Jazim Gürbüz ýetmiş üç ýasynda...

Onuň ömri bilgidir hakykatyň gözleginde geçdi...

Ol diňe teoriýada däl, syýasaty praktikada-da ýakyndan öwrendi, tejribe edindi.

Hususanam, nasionalist akymyň «Sowuk uruş» döwründe nämüçin çepçilere duşman edilendigini öwrendi.

Çepçiler bilen bile imperializme garşı goreşen türküleriniň MHP gurulandan soñ, hut **Alparslan Türkeşin** eli bilen partiýanyň hataryndan kowulmagynyň syýasy-strategiki analizini berdi. Nasionalistik-milli döwlet düşünjesiniň içiniň boşadylyp, imperializme-globallaşmaga meýilli edilmegine örtenipler syn etdi...

Milli buýsanç idealizmi pöwhe sözlere – daşy jäjeklenen içi boş şygarlara gelip dirände, ol bu akymdan sowap ugrady.

Ahyrynda... gündelik syýasatda jemgyýetiň arasyň bölýän-agzalalygy çuňlaşdyrýan gaýtalawçy-statik «dekorativ» hasaplaýan MHP-sinden meýletin çykdy. Şol wagt 2008-nji ýyldy. Nasionalizm – özgäni gysymynda saklamaga, gözegçilik etmäge, ýok etmäge gönükdirilen pikir-syýasy hereket bolmaly däldi. Galyberse-de... ne liberal, ne-de konserwatiw! Kapitalizmiň bu "**dinci-liboş nikasyndan**" gutulmak gerekdi.

Kitapdan çykaran netijämçe, ol şuňa ynanýardы:

– Halkçy-jemgyýetcı esasly çepçiler bilen türküleriniň – düýn bolşy ýaly, şu günem el-ele berip, ülküler (ideýalar) älemine bilelikde ýöremegini üpjün etmeli. Taryhy tejribäniň mundan artyk parçalanmagyna ýol bermeli däl.

– Zol-zol taryha ýüzlenip, taryhymyzy mazamlap oturmagyň deregne, akyl-paýhasyň döredijilik ukyby arkaly ýüzumi gelejege öwürmeli...

Diňe şeýdilende milletparazlygy ret edip, ekplutatasiýa galyplaryny döwüp, hakyky garaşsyzlygy gazanyp bolar.

Hut şonuň üçinem Jazim Gürbüz “daýym sola, daýym sola” diýmelidigine ynandy...

■ DÜÝP MESELE

Nejip Fazyl bir şygyrynda:

*“Kalbymy we aklymy diňe sag elme berdim,
Öz borjy bolmasady, sol elimi keserdim...”* – diýýärdi.

Bu gödeksi düşünjäniň tarapynda nijeme ýyllap göreşen, gaşyny çytman ölüme ylgan...

Nihal Atsyzlara, Alparslan Türkeşlere çäksiz ynam bilen ýapyşan... Jazim Gürbüz bugün indi cepçi-sosialist intelligent. Ýeri, munuň ilkinji ädimi nähili boldy?

Kitabyň girişinde Mahir Çaýandan alynan sitata bar:

“Öz şahsynda öwrülişik edip bilmeyänler öwrülişikçi (ynkylapçy) bolup bilmez.”

Munuň ýoly bolsa akyllı-paýhasdan, derñemek-seljermekden, döretmekden geçýär.

Jazim Gürbüz dogry ýoly tapanda Nejip Fazyla reddiye ýazdy:

*“Şumatky aklym şol gün bolsady,
Harçlarmydyň ýaşlygyny.
Urup sögenlerime
Uzadardym elimi...”*

Jazim Gürbüz esasy meseläni-çaprazlygy görüp bilen intellektual bolmagy başardы.

Nasionalizm edermenlik satýan parlaňküş edebiýata gabalyp bilinmezdi, ol syýasy-medeni akyldy. Düýp maksady – kolonializme garşı goreşmek bolmalydy.

Hakyky görevi kapitalizme we onuň guýrugy bolan imperializme-globallaşmaga garşı çykmak arkaly ýöretmek mümkünifi. Bu hasaby görmezden, bu söweše girmezden demokratiýany gurup bolmaýar, adalaty berkarar edip bolmaýar, dünýewiligi gorap bolmaýar, azatlyga ýetip bolmaýar...

Başgaça bolanda, “medenileşdirmeye”- “demokratiýalaşma” ýaly yüz dürli «don» bilen ýurtlary, jemgyýetleri, adamlary gurşap alan

kapitalizm ideologiýasyna boýun egip, syýasat gözboýagçylygyny oynamak bolýardы.

Yzygiderli dawa-jenjel, agzalalyk döretmek imperializmiň **“agzyny alart-da, höküm sür”** syýasatynyň baş maksadydy.

Jazim Gürbüz bu oýuna gelmekden-duzaga düşmekden yüz öwürdi.

Anyk bilýärin, hakykaty görýän nasionalistlerimiziň sany Jazim Gürbüzde guitarýan däldir.

Akyl-paýhasynyň we wyždanynyň üstüne örtülen perdäni galdyranlaryň sözi birmeňzeş ýaňlanmaga dowam etjekdigine ynanýaryn:

“Daýym sola, daýym sola!”

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 04.12.2020 ý. Publisistika